

मिति २०७९।०३।१०

बागमती गाउँपालिकाको दोस्रो गाउँसभाको प्रथम अधिवेशनमा अध्यक्ष श्री विर बहादुर लोप्चनद्वारा प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम

जिल्ला समन्वय समिति ललितपुरका प्रमुख ज्यू,
जिल्ला समन्वय समिति ललितपुरका उपप्रमुख ज्यू
यस गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यू,
निर्वतमान उपाध्यक्ष ज्यू,
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू,
वडाध्यक्षज्यूहरु,
विभिन्न राजनीतिक दलका पार्टी प्रतिनिधि ज्यूहरु,
गाउँ कार्यपालिकाका बोर्ड सदस्य ज्यूहरु,
गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरु,
सम्पूर्ण कर्मचारी ज्यूहरु ।

सर्वप्रथम म नेपालमा भएका प्रजातान्त्रिक तथा लोकतान्त्रिक र गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्थाको स्थापनाका लागि विभिन्न आन्दोलनहरुमा शाहदत् प्राप्त गर्नु हुने ज्ञात अज्ञात शहिदहरुप्रति उच्च सम्मान तथा भावपूर्ण हार्दिक श्रद्धाञ्जलि अर्पण गर्न चाहन्छु । राष्ट्रियता, लोकतन्त्र तथा गणतन्त्र प्राप्तिको लागि अतुलनीय योगदान पुऱ्याउनु हुने अग्रणी व्यक्तिहरुको उच्च सम्मानसाथ स्मरण गर्न चाहन्छु ।

लोकतन्त्र र संघीयताको बलियो आधारशिलाको रूपमा रहेको स्थानीय तहको निर्वाचन स्वतन्त्र, निष्पक्ष, शान्तिपूर्ण र भयरहित रूपमा सम्पन्न गराउन अहोरात्र खटिनु भएका राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरु, राजनीतिक दल, बालिग मतादाताहरु, नागरिक समाज लगायत यस चुनावमा प्रत्यक्ष तथा परोक्ष रूपमा महत्वपूर्ण रूपमा सहयोग पुऱ्याउनु हुने सबै सरोकारवालाहरुलाई हार्दिक धन्यवाद दिन चाहन्छु ।

नेपालको संविधान अनुसार नेपालमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह गरी तीन तहको सरकार रहने व्यवस्था गरेको छ । नेपालको संविधानको भाग १७ मा स्थानीय कार्यपालिकाको व्यवस्था गरेको छ, जस अन्तर्गत यो संविधान र संघीय कानून बमोजिम स्थानीय तहको कार्यकारिणी अधिकार कार्यपालिकामा निहित हुने व्यवस्था रहेको छ, भाग १८ मा स्थानीय व्यवस्थापिकाको व्यवस्था रहेको छ, जसअन्तर्गत यस संविधानको अधीनमा रही स्थानीय व्यवस्थापिकीय अधिकार गाउँसभामा निहित हुने जुन अधिकार अनुसूची -८ र ९ मा उल्लेख गरिएको छ । साथै भाग १७ को धारा २१७ मा उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा न्यायिक समिति रहने व्यवस्था रहेको छ । उक्त समितिले स्थानीय तहको आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रका विवाद निरुपण गर्ने कार्य गर्दछ । .संघीयताको संस्थागतसँगै स्थानीय तह संघीयताको बलियो आधारशिला भएकोले संघीय शासन प्रणालीको भावना अनुसार जनताको सेवामा सदैव समर्पित रहने विश्वास समेत दिलाउन चाहन्छु ।

जनताको पूर्ण लोकतन्त्र, सुशासन, जनताप्रति उत्तरदायी राज्य, भ्रष्टचारमुक्त सभ्य र सुसंस्कृत एवम् कर्तव्यनिष्ठ समाज यस स्थानीय सरकारको आर्दश हुनेछन् । सार्वभौमसत्तासम्पन्न जनताको अधिकार, सामाजिक न्याय र समानतामा आधारित समाजको स्थापना पर्ने र स्रोतसाधनको समन्यायिक वितरण गर्दै भौतिक पूर्वाधार, मानवीय विकास, उद्यम विकास, आर्थिक तथा सामाजिक रुपान्तरणसँगै समृद्ध गाउँपालिका स्थापना गर्ने हाम्रो असल विचारसँगै प्रतिबद्ध र समर्पित भइ क्रियाशील रहनेछौं । जनताको सबैभन्दा नजिकको सरकारको रुपमा रहेको यस स्थानीय सरकार जनआकांक्षा अनुसार गाउँपालिकाको **विकास निर्माण, सुशासन, शान्ति, समुन्नति र सम्मान**को लागि समर्पित रहदै जनताको घरदैलोमा पुग्ने विश्वास पुनः दिलाउन चाहन्छु ।

उपस्थित महानुभावहरु,

अब म, यस गाउँपालिकाको आगामी आ.व. २०७९/८० का लागि गाउँ कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गाउँ सभामा पेश हुने नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न चाहन्छु ।

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट जारी भएको गाउँपालिकाको नीति, तथा कार्यक्रम र बजेट तयारीको ढाँचाहरुलाई अनुशरण गरी यस गाउँपालिकाको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा निम्न अनुसारका समग्र नीति तथा विषयहरुलाई आधार लिइएको छ :

- नेपालको संविधान - २०७२ मा व्यवस्था भएको राज्यका नीति तथा सिद्धान्तहरु, मौलिक हक लगायत अनुसूची-८ र ९ मा उल्लेखित स्थानीय तहको एकल अधिकार र साभ्ना अधिकारका सूचीका विषयहरु ।
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४,
- राष्ट्रिय योजना आयोगको १५ औं योजना (०७६/७७-०८०/८१) का रणनीति तथा कार्यनीतिहरु ।
- यस गाउँपालिकाको आवधिक योजना तथा मध्यकालीन खर्च संरचना २०७८
- आ.व. २०७९/८० को संघीय सरकारको नीति तथा कार्यक्रमहरु ।
- संघीय सरकारको आ.व. २०७९/८० को बजेट वक्तव्य ।
- आ.व. २०७९/८० को बागमती प्रदेश सरकारको नीति तथा कार्यक्रमहरु ।
- बागमती प्रदेश सरकारको आ.व. २०७९/८० को बजेट वक्तव्य ।
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्त आयोग ऐन, २०७४
- दिगो विकासका लक्ष्यहरु
- संघीय, प्रदेश सरकारले जारी गरेका राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक नीति, कानून तथा मापदण्डहरु,
- प्रकाशन भएका यस गाउँपालिकाको राजपत्रहरु,
- यस गाउँपालिकाको स्रोत साधनहरु,

- विकासका अन्तर सम्बन्धित विषयहरु,
- सरकारले अन्तर्राष्ट्रिय जगतमा जनाएका प्रतिवद्धताबाट सिर्जित दायित्वहरु संघ र प्रदेश सरकारले अवलम्बन गरेका राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक नीतिहरु,
- आ.व. २०७८/७९ को बागमती गाउँपालिकाको विगत गाउँसभाबाट पारित नीति तथा कार्यक्रम ।

दीर्घकालीन सोच

“कृषि, पर्यटन र पूर्वाधार : समृद्ध र सुखी बागमती गाउँपालिकाको मूल आधार”

उद्देश्यहरु :

- नागरिकलाई शासनमा आधिकारिक रुपमा सहभागी गराई संघीय लोकतन्त्रका लाभहरु प्रत्यक्ष रुपमा पुऱ्याउनु,
- यस गाउँपालिकाको सामाजिक तथा आर्थिक रुपान्तरण गरी सभ्य, सुसंस्कृत, समुन्नत समाजको स्थापना गर्नु,
- सुशासन, भ्रष्टचारमुक्त प्रशासनको स्थापना गर्नु,
- भौतिक पूर्वाधार तथा मानवीय संसाधनको विकास गर्दै स्रोतसाधानको अधिकतम उपयोग गरी समृद्ध, समुन्नत गाउँपालिका स्थापना गर्नु,
- लक्षित समूह/वर्गहरुको विकासका लागि समावेशी, समानुपातिकको आधारमा सशक्तिकरण गराउँदै लैजानु,

प्राथमिकताहरु:

- व्यवसायिक तथा आधुनिक कृषि तथा पशु क्षेत्रको विकास,
- शिक्षा, स्वास्थ्य, स्वच्छ पिउने पानीको सहज उपलब्धता आदि ।
- प्राथमिक तथा आधारभूत स्वास्थ्य सेवाको पहुँच विस्तार र स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तरीयता,
- प्राविधिक, व्यवसायिक तथा गुणस्तरीय शिक्षाका लागि प्रविधिमैत्री शिक्षा,
- रोजगारी सिर्जना, युवा स्वरोजगार कार्यक्रम, लघु उद्यम विकास कार्यक्रमहरुको माध्यमबाट स्थानीय नागरिकहरुको सीप, क्षमता र ज्ञानको उपयोग,
- स्थानीय पूर्वाधार विकासका कार्यक्रमहरु (ग्रामीण यातायात, सडक, ग्रामीण विद्युतीकरण, पुल,साना सिंचाई तथा नदी नियन्त्रण, खानेपानी तथा सरसफाई, लघु उद्यम तथा वैकल्पिक उर्जा आदि),
- पर्यटन पूर्वाधार विकास र संस्कृति प्रवर्द्धन,

- दिगो विकासका १७ वटा लक्ष्यहरु (SDGs) प्राप्त गर्ने कार्यक्रमहरु (जस्तै : गरिबी न्यूनीकरण तथा रोजगारी प्रवर्द्धन, स्वास्थ्य तथा पोषण, विपद्/जलवायु जोखिम न्यूनीकरण आदि),
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, महिला सशक्तिकरण, जातीय विभेदको अन्त्य तथा समावेशी विकास,
- सामाजिक विकासका कार्यक्रमहरु (महिला, बालबालिका, दलित, आदिवासी जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक एकल महिला तथा विपन्न वर्ग, अल्पसंख्याक लक्षित सामाजिक विकास सम्बन्धी कार्यक्रम),
- वन तथा भू-संरक्षण, प्राकृतिक स्रोत र वातावरण संरक्षण,
- स्थानीय सेवाप्रवाहमा प्रभावकारिता, पारदर्शीता र सुशासनको प्रवर्द्धन,
- वातावरणमैत्री, अपाङ्गमैत्री र वालमैत्री स्थानीय शासन पद्धतिको अवलम्बन,
- युवाको क्षमता तथा खेलकूद विकास कार्यक्रम,
- बस्ती विकास र सामाजिक परिचालन कार्यक्रम,

उपस्थित महानुभावहरु

अब म, उल्लेखित आधारमा अन्तरनिहीत रही यस गाउँपालिकाले आगामी वर्षका लागि अवलम्बन गर्न प्रस्तावित क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रम संक्षेपमा उल्लेख गर्न चाहन्छु :

(क) सामाजिक क्षेत्र

(क.१) शिक्षा

“मानवीय विकासको आधार : गुणस्तरीय शिक्षा सबैको अधिकार”

- विद्यालयमा थप भौतिक पूर्वाधार, शिक्षक व्यवस्थापन, खानेपानी तथा सरसफाई र स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्रीको व्यवस्था गरिनेछ ।
- सबैको लागि गुणस्तरीय शिक्षा आजको आवश्यकता भएकोले प्राविधिक शिक्षा, व्यवसायिक तथा वैज्ञानिक शिक्षाको लागि विशेष कार्यक्रम तथा अभियानहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- प्राविधिक शिक्षाको आवश्यकता र महत्वलाई मध्यनजर गरी यस गाउँपालिकामा थप प्राविधिक शिक्षालयको स्थापनामा आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- विद्यालयहरुमा विद्यालय सुधार योजना बनाई योजनावद्ध रूपले विद्यालयको आर्थिक, भौतिक, शैक्षिक सुधार गरिदै लगिने छ ।

- विद्यालयहरुमा शिक्षकहरुको नियमितता र समयमै उपस्थितिको लागि विद्यालयमा विद्युतीय हाजिरीको व्यवस्था गरिएको छ र विद्युतीय हाजिरीलाई पूर्ण रूपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको सबै विद्यालयहरुमा इन्टरनेटको पहुँच विस्तार गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । साथै विद्यालयहरुलाई सूचना प्रविधिमैत्री बनाउँदै लगिनेछ ।
- स्थानीय तहमा प्रत्यायोजित भई आएको माध्यमिक तहसम्मको शैक्षिक संस्थाको अनुमति तथा नियमन कार्यलाई व्यवस्थित बनाई समय सापेक्ष प्रतिस्पर्धी गुणस्तरीय शिक्षा प्रदान गर्ने कार्यको लागि समन्वयकारी भूमिका प्रदान गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयका विषयमा खुला सार्वजनिक सुनुवाई गरी हाल कुनै किसिमका कमी कमजोरी भएमा सुधार गरी शिक्षा क्षेत्रमा विकास र विस्तार गर्दै सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरुलाई पेशाप्रति अभूँ बढी जिम्मेवार बनाइनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयका शिक्षकहरुको मूल्याङ्कनको परिपाटी विकास गरी पूर्ण जिम्मेवार बहन गर्ने शिक्षकलाई पुरस्कृत र नगर्ने शिक्षकलाई कारवाही गर्ने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका सामुदायिक विद्यालयमा अध्ययन गर्ने आर्थिक अवस्था कमजोर भएका विद्यार्थीमध्ये उत्कृष्ट र जेहेन्दार विद्यार्थीहरुलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विद्यालय शिक्षा अध्ययनबाट बञ्चित भएका तथा असहज अवस्थामा गुञ्जिएका अति विपन्न, असहाय एवम् उच्च प्राविधिक शिक्षा अध्ययनरत- विपन्न, जनजाति, दलित, महिला, द्वन्द पिडित, अल्पसंख्यकहरुलाई छात्रवृत्तिको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयको प्रणालीगत सुधार गरी अभिभावकहरुलाई जिम्मेवारी बनाई आम जनमानसमा विद्यालयप्रतिको अपनत्वमा सुधार गरिनेछ ।
- माध्यमिक विद्यालयमा एक विद्यालय एक नर्स कार्यक्रम सञ्चालन गरी किशोरकिशोरीहरुलाई प्रजनन स्वास्थ्य तथा कोभिड १९ लगायत सरुवा रोगको नियन्त्रण, रोकथाम गर्न सचेतनामूलक कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- यस वर्ष नै स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण कार्य सम्पन्न भएकोले स्थानीय पाठ्यक्रम अनुसारको पाठ्यपुस्तक तयार गरी लागू गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा तामाङ जातिको बाहुल्यता भएकोले तामाङ भाषाको पाठ्यपुस्तक मातृभाषाको रूपमा यो वर्षदेखि नै आधारभूत विद्यालयहरुमा पठनपाठन कार्य शुरु गरिनेछ ।
- शिक्षक दरबन्दी मिलान र व्यवस्थापन कार्य यस गाउँपालिकाबाट सम्पन्न भएकोले यसलाई थप व्यवस्थित गरिदै लगिनेछ ।

- गाउँपालिकाको आन्तरिक स्रोत, प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारबाट प्राप्त हुने स्रोतबाट भुक्तानी हुने गरी सबै बालविकास सहजकर्ता र विद्यालय सहायक कर्मचारीहरुलाई मासिक रु १५०००। र आधारभूत विद्यालय कक्षा ५ सम्मका विद्यालय सहयोगीका लागि मासिक रु १००००।, आधारभूत विद्यालय कक्षा ८ सम्मका विद्यालय सहयोगीका लागि मासिक रु ११०००। र माध्यमिक विद्यालयका विद्यालय सहयोगीका लागि मासिक रु १३०००। उपलब्ध गराइनेछ।
- शैक्षिक क्यालेण्डर र विद्यालय सुधार योजना निर्माण गराई योजना मुताबिक विद्यालयहरुलाई काम गराइदैं विद्यालय तथा शैक्षिक सुधार गरिने छ।

(क.२) स्वास्थ्य

“रोग तथा दुर्बलताबाट उन्मुक्त बनौं : शारीरिक, मानसिक तथा सामाजिक रुपमा तन्दुस्त बनौं”

- यस बागमती गाउँपालिकास्तरीय ५ शैयाको अस्पताल सञ्चालनमा आइसकेको हुँदा यस अस्पताललाई व्यवस्थित तथा आधुनिक बनाउँदै लगिनेछ।
- एक गाउँपालिका एक अस्पतालको अवधारणा अनुसार नेपाल सरकार स्वास्थ्य मन्त्रालयबाट यस गाउँपालिकालाई १० शैयाको अस्पतालको आयोजना परेकोले उक्त अस्पताल यस गाउँपालिकाको वडा नं ४ स्थित थाडसिडटारमा निर्माण कार्यको लागि आवश्यक थप जग्गाको व्यवस्थापन गरी निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ।
- वडा नं २, ५ र ६ मा स्वास्थ्य चौकी भवन निर्माधिन अवस्थामा रहेका हुँदा उक्त स्वास्थ्य चौकीहरुलाई थप व्यवस्थित बनाउँदै लगिनेछ।
- स्वास्थ्य संस्था एवम् बर्थिड सेन्टरमा बच्चा जन्माएमा सुत्केरीलाई यस गाउँपालिकाबाट रु.२०००।- नगद उपलब्ध गराउने साथै स्वास्थ्य संस्था एवम् बर्थिड सेन्टरसम्म पुऱ्याउँन यस गाउँपालिकाको नाममा भएको एम्बुलेन्स निशुल्क रुपमा उपलब्ध गराइनेछ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुमा थप भौतिक व्यवस्थापन, जनशक्ति व्यवस्थापन, औषधि तथा स्वास्थ्य सामग्रीको व्यवस्था, खानेपानी तथा सरसफाई र स्वास्थ्य सुरक्षा सामग्रीको व्यवस्था गरिनेछ।
- वडाका स्वास्थ्य चौकीबाट निशुल्क रुपमा स्तरीय आधारभूत स्वास्थ्य सेवा प्रदान गरिनेछ। साथै यी स्वास्थ्य चौकीबाट इमरजेन्सी सेवा पनि दिलाउनको लागि आधारभूत सामग्रीहरुको व्यवस्थापन गोरिदै लगिनेछ।
- सरकारबाट निःशुल्क प्रदान गरिने औषधिहरु सबैको पुहँचमा पुऱ्याइनेछ।
- यस गाउँपालिकाको सबै वडाहरुमा स्वास्थ्य वीमा कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा सञ्चालन गरिनेछ।

- स्वास्थ्य चौकी अन्तर्गत चलाइएका गाउँघर क्लिनिक कार्यक्रमको माध्यमबाट ज्येष्ठ नागरिकहरुको नियमित स्वास्थ्य परीक्षण गरिनेछ ।
- ग्रामीण तथा शहरी स्वास्थ्य सेवालार्ई बढी प्रभावकारी र व्यापक बनाउन स्वास्थ्य केन्द्रहरु थप गरी विशेषज्ञ सहितको सेवा प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ ।
- आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्य शिविर कार्यक्रमहरु संचालन गरिने छ ।
- यस गाउँपालिकामा भएको २ वटा एम्बुलेन्सलार्ई व्यवस्थित रूपमा कार्यविधि अनुसार कार्यान्वयन ल्याइने छ ।

(क.३) खानेपानी तथा सरसफाई

“पानी नै हाम्रो प्राण हो, सफा बस्नु नै सभ्यता हो ।”

- गाउँपालिकाभित्रका विभिन्न वडाहरुमा रहेका खानेपानीको मुहानहरुलार्ई संरक्षण र संबर्द्धन गरी गाउँपालिकाका सबै घरहरुमा खानेपानी पहुँच पुऱ्याउने उद्देश्यका साथ एक गाउँ एक खानेपानीको नीतिलार्ई अवलम्बन गरिनेछ ।
- पानीको पहुँच भएका समुदायमा एक घर एक धाराको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- वडा नं ४ मा गडिभञ्ज्याङ माथिल्लो सिम्ले देउराली लिफ्टिङ खानेपानी आयोजना सम्पन्न गरी यो वर्षदेखि नै सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- घुसेलमा घुसेल खानेपानी आयोजनाको निर्माण कार्य आ.व.२०७९/८० मा नै सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- हुंगेपानी खानेपानी आयोजना, चैनपुर खानेपानी आयोजना, घट्टेखोला खानेपानी आयोजना, माल्टा खानेपानी आयोजना, माभखण्ड खानेपानी आयोजना जस्ता खानेपानी आयोजनाहरु प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी सञ्चालन गरिनेछ ।
- खानेपानीका मुहानको संरक्षणका लागि मुहान आसपासमा उपयुक्त मापदण्ड बनाइ लागू गरिनेछ ।
- खानेपानी तथा सरसफाई सम्बन्धी गठन भएका समितिहरुलार्ई यस गाउँपालिकामा दर्ता गरी वातावरण तथा सरसफाईप्रति बढी उत्तरदायी बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र सञ्चालित क्रमागत खानेपानीका योजनाहरुलार्ई यथाशीघ्र सम्पन्न गर्दै लगिनेछ ।
- मानिसहरुको आवत जावत बढी भएको स्थानहरुमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गरिनेछ ।

(क.४) संस्कृति प्रवर्द्धन

“मौलिक संस्कृति हाम्रो पहिचान : संरक्षण र सम्बर्द्धन गरे बढ्छ हाम्रो शान”

- नेपाल एक बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक विशेषतायुक्त राष्ट्र भएकोले सबै धर्म, संस्कृति, संस्कार, प्रथा, परम्परा, प्रचलनको सांस्कृतिक मूल्य मान्यतालाई सम्मान गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । परम्परागत रूपमा रहेका चाडपर्व एवं स्थानीय मौलिकता सहितको धर्म तथा संस्कृतिको संरक्षण गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका विभिन्न जात-जातिहरूको भाषा, धर्म, इतिहास, संस्कार र संस्कृतिको संरक्षण एवं सम्बर्द्धन र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- मातृभाषा, मौलिक संस्कार संस्कृतिको संरक्षण गर्नमा विशेष नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- तामाङ तथा घलेहरूको महान चाँड ल्होसार कार्यक्रम यस गाउँपालिकाको विभिन्न ठाउँहरूमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र रहेका ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक, पर्यटकीय सम्पदाहरूको पहिचान गरी सोको अभिलेख राखिनेछ ।

(क.५) खेलकुद तथा मनोरञ्जन

“स्वास्थ्यको लागि खेलकुद र मनोरञ्जन”

- गाउँका युवाहरूलाई लक्षित गरी खेलकुदलाई जीवनको अभिन्न अङ्गको रूपमा लिदै खेलकुद गतिविधि, क्षमता विकास, विस्तार तथा गाउँस्तरीय खेलकुद विकास समिति गठन गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- अन्तर गाउँस्तरीय तथा गाउँपालिकास्तरीय खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गर्न **“गाउँपालिका अध्यक्ष कप”** सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकास्तरीय ब्याडमिन्टन खेलकुद कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको वडा नं ४ स्थित खयारघारी प्युटारमा गाउँपालिकास्तरीय आधुनिक रंगशाला निर्माण कार्य यस आ.व. २०७९/८० देखि नै अगाडि बढाइनेछ ।
- आश्राड, गिम्दी र माल्टाफाँट चिसापानीमा खेलकुद मैदानको निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- एक वडा एक खेलमैदानको निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन लिई खेलकुद क्षेत्रको चौतर्फी विकास गरिदै लगिनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयका खेलकुद मैदानको स्तरोन्नति तथा अन्य सार्वजनिक जग्गामा खेलकुद मैदान, युवा क्लब तथा विचरण पार्क निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।

(ख.६) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण

- राज्यको हरेक अंग तथा संयन्त्रमा महिला, आदिवासी जनजाति, दलित, अपाङ्ग, गरीब, पछाडिका वर्ग सीमान्तकृत, अति सीमान्तकृत तथा अल्पसंख्याक आदिलाई राज्यको नीति निर्माण, निर्णय प्रक्रिया र कार्य सम्पादन प्रक्रियामा अर्थपूर्ण सहभागी गराउने कार्य समावेशीकरण भएकोले यी लक्षित क्षेत्रको पहुँच, प्रतिष्ठा, प्रतिनिधित्व र पहिचानको लागि समावेशीकरणको नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- लैङ्गिक विभेदको अन्त्य गरी महिलाहरूलाई हरेक कार्यक्रममा सहभागी गराउँदै आर्थिक, सामाजिक तथा राजनैतिक क्षेत्रमा पहुँच पुऱ्याउन उनीहरूको सहभागितालाई सुनिश्चितता गर्ने नीति अवलम्बन गर्दै महिला सशक्तिकरणमा जोड दिइनेछ ।
- महिला सशक्तिकरण कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई महिलाहरूको क्षमता विकास, सीप विकास हुने गरी महिला सशक्तिकरण कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- दलित, अपाङ्ग, अल्पसंख्यक र पिछडिएका समुदाय एवम् एकल महिलाहरूको क्षमता विकास गरी उनीहरूलाई आर्थिक, सामाजिक र राजनैतिक रूपमा मूल प्रवाहिकरणमा ल्याउने खालका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- बालश्रम तथा बाल शोषण अन्त्य, घरेलु बालश्रमिकको पुनर्स्थापना तथा जोखिममा परेका बालबालिकाहरूको पुनर्स्थापना गरी यस गाउँपालिका क्षेत्रलाई बालश्रम उल्मुलन क्षेत्र घोषणा गर्दै बालमैत्री वडा तथा गाउँपालिका निर्माण गर्ने नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- बालमैत्री स्थानीय तह कायम गर्न यस गाउँपालिकाको वडाहरूलाई बालमैत्री वडा घोषणाका लागि बालमैत्री स्थानीय तहका ५१ वटा सूचकहरूलाई आधार मानी बालबालिका क्षेत्रमा विभिन्न कार्यकलाप सञ्चालन गरिनेछ ।
- दलित, उत्पिडित, आदिवासी जनजाति, अल्पसंख्याक तथा अन्य पिछडिएका वर्गको लागि आय आर्जन, आत्मनिर्भर तथा क्षमता विकास मार्फत सशक्तिकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- जेष्ठ नागरिकको ज्ञान, सीप, अनुभव र विज्ञतालाई गाउँपालिकाको विकास कार्यमा पूँजीकृत गर्दै उनीहरूको सम्मानित मर्यादापूर्वक जीवन यापन गर्ने वातावरण मिलाउन गाउँस्तरीय जेष्ठ नागरिक समाज गठन गर्नुका उक्त समितिलाई विभिन्न क्रियाकलापहरूमा क्रियाशील बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको ६० वर्षमाथिका एकल पुरुषहरू र ५० वर्षमाथिका अविवाहित महिला (एकल महिला) लाई मासिक रु १५००/- को दरले सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्रदान गरिँदै आएकोमा यस आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइनेछ ।

- वडास्तरीय तथा गाउँपालिकास्तरीय महिला, अपाङ्ग, आदिवासी जनजाति, दलित, युवा, जेष्ठनागरिक, बालबालिका तथा पिछ्छाडिको वर्ग, अल्पसंख्यक आदिको समूह तथा समिति गठन गरी सीप विकास, क्षमता विकास आदिको माध्यमबाट सशक्तिकरण गरिँदै लगिने छ ।

(क.७) जनसंख्या व्यवस्थापन

- यस गाउँपालिकामा उपलब्ध स्रोत, साधनको आधारमा विद्यमान जनसंख्याबीच तादम्यता कायम गरिँदै लगिनेछ ।
- जनसंख्याको आकार, बनोट, वितरण, संरक्षण र परिचालन सम्बन्धी योजना, संगठन, निर्देशन र नियन्त्रणमा व्यवस्थापकीय कार्य गरिँदै लगिनेछ ।
- जनसंख्या वृद्धिलाई वाञ्छित सीमाभित्र राख्ने र बसाइँसराइलाई व्यवस्थित बनाइनेछ ।
- अन्यत्र ठाउँबाट यस गाउँपालिकामा बसाइँसराइ आउने परिवारलाई नगदसहित सम्मान गरिने नीति अनुसार ७ परिवारलाई रु.५०००१ का दरले सम्मान गरिएको र उक्त सम्मान कार्यक्रमलाई यस आर्थिक वर्षमा पनि निरन्तरता दिइनेछ ।
- मानवीय विकास एवम् जनसंख्या लाभांशको उपयोग गर्दै आर्थिक तथा सामाजिक रुपमान्तरणमा जोड दिइनेछ ।

(ख) आर्थिक क्षेत्र

(ख.१) कृषि तथा पशुपालन

“ कृषि उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि : बागमती गाउँपालिकाको समृद्धि ”

- कृषि क्षेत्रमा थप आधुनिकीकरण, यान्त्रिकरण र विशिष्टिकरण गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धिमा जोड दिइने, *स्वदेशी वस्तुको उपभोग गरौं आन्तरिक उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरौं* अभियानलाई आत्मसात गरिनेछ ।
- कृषिलाई आयमूलक, आधुनिक र मर्यादित पेसा तथा उत्पादनशील व्यवसायको रुपमा विकास गर्दै लगिनेछ ।
- कृषि प्रसार तथा पशु सेवा कार्यक्रमहरु, बजार व्यवस्थापन, बाँझो जमिन उपयोग, जनशक्ति व्यवस्थापन जस्ता कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- भूमि, पूँजी र प्रविधिको संयोजनमार्फत कृषिको भूमिको सदुपयोग गरी कृषि व्यवसायिक उत्पादन बढाउने, भूमिको चक्लाबन्दीलाई प्रोत्साहित गर्दै सहकारी खेती, सामूहिक खेती गर्न वा समुदायको समन्वयमा एकै प्रकारको बाली लगाउन उत्प्रेरित गरिनेछ ।

- कृषि उत्पादनको प्रक्रियालाई आधुनिकीकरण गरी उन्नत जातको बीउ, विजन, कृषि सामग्री तथा अत्याधुनिक कृषि औजारको प्रयोगतर्फ कृषकलाई विशेष सहूलियत प्रदान गरी उत्पादनमा बृद्धि गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- माटो परीक्षण गरी माटो स्वस्थता प्रमाण पत्र वितरण गरिनेछ ।
- तरकारी बीउ विजनमा आत्मनिर्भर हुन तरकारी बीउ विजन उत्पादन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषि अनुदानलाई सुव्यवस्थित गर्न तथा कृषकहरुको विवरण प्रणालीमा प्रविष्टि गरी किसान सूचीकरणलाई निरन्तरता दिई किसान परिचय पत्र वितरण गरिनेछ ।
- जनता संग अध्यक्ष कार्यक्रमलाई आगामी आ.व. ०७९/०८० मा पनि थप प्रभाकारिताका साथ निरन्तरता दिईएको छ। उक्त कार्यक्रमबाट विशेष गरी स्वदेश तथा वैदेशिक रोजगारबाट फर्किएका युवा र महिला वर्गलाई लक्षित गरी कृषि तथा पशुपालनका लागि प्रोत्साहन, नगद अनुदान, कृषि सामग्री तथा औजारमा दिई आएका ५०% अनुदान लगायतका कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- कृषकहरुलाई आधुनिक नगदेबाली तथा फलफूल खेतीतर्फ प्रोत्सान गर्न स्थानीयस्तर मै कृषि उपज बजार केन्द्रको स्थापनामा जोड दिइनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको वडा नं. ४ को प्युटारमा रहेको कोल्ड स्टोर सञ्चालन गर्न र वडा नं. ३ तीनपानेमा कृषि संकलन केन्द्र निर्माण कार्यको लागि पहल गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको वडा नं ४ प्युटारमा सञ्चालित कृषि हाट बजारलाई व्यवस्थित गरिदै लगिनेछ ।
- लसुनप्याज मिसन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- कृषि प्राविधिक तथा कृषि सामग्री आदिको पहुँच सम्बन्धित किसानसम्म पुऱ्याउनुका साथै किसान र उपभोक्ताहरुको बीचका विचौलियाहरुलाई विस्थापित गरी किसानले उत्पादन गरेका उत्पादित वस्तुहरु सिधै बजारसम्म पुऱ्याउनेतर्फ कृषि सहकारी संस्था निर्माण र व्यवस्थापन गर्ने योजना बनाई कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- उन्नत पशुहरुको आयात एवं व्यवस्थापनमा जोड दिदै किसानहरुलाई दूग्ध र मासुजन्य उत्पादनमा प्रोत्साहित गरी बजारीकरणमा समेत जोड दिइनेछ ।
- प्रत्येक वडामा कृषि, पशु स्वास्थ्य प्राविधिकको व्यवस्था गरी किसानको पहुँच सहज बनाउँदै पशुधनको क्षति न्यूनीकरणका लागि रोग नियन्त्रणका आवश्यक कार्यक्रम सञ्चालन गर्न पहल गरिनेछ ।
- जनता पशुधन सुरक्षण कार्यक्रम अन्तर्गत पशु पंक्षीको बीमा प्रिमियममा ५० प्रतिशत अनुदान कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नश्ल सुधारका कार्यक्रम सञ्चालन गरी उन्नत नश्लको व्यवसायिक पशुपन्छी पालनका लागि कृषकहरुलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- स्वस्थ मासु स्वास्थ्य जीवनका लागि मिट मार्टको स्थापना गरिनेछ ।
- भैगोलिक विकटतालाई मध्यनजर राखी उत्पादित दूधलाई खुवा उत्पादन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

- थारा भैंसी तथा पाडापाडी संरक्षण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको वडा नं ४ मा गाईभैंसी प्रवर्द्धन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- प्रधानमन्त्री कृषि आधुनिकीकरण परियोजना कार्यक्रमसँग समन्वय गरी कृषि क्षेत्रको पकेट क्षेत्र घोषणा गरी परियोजना सञ्चालन गरिने छ । जस अन्तर्गत तरकारी पकेट क्षेत्रको लागि बजेट निरन्तरता गरिने छ ।
- एक गाउँ एक उत्पादन कार्यक्रमलाई बढवा गरिदै लगिने छ ।
- फलफूलमा आत्मनिर्भरताका लागि भूगोल तथा हावापानी अनुसार फलफूल खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको केहीवडामा लिटर दूध अनुदान कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

(ख.२) उद्योग तथा वाणिज्य

- कृषि तथा स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित लघु तथा साना उद्योगहरूको स्थापना गरी स्थानीय रोजगारीको अवसरहरू सिर्जना गरिदै लगिने छ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र औद्योगिकग्राम स्थापना गरी उद्योग सञ्चालन गर्न उद्यमीहरूलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र रहेका साना तथा मझौला उद्योगीहरूलाई आकर्षण गर्न विशेष कार्यक्रमको व्यवस्था गरिनेछ।
- उद्योग वाणिज्य संघ र घरेलु तथा साना उद्योग महासंघसँगको समन्वयमा गाउँक्षेत्रमा संचालित व्यवसायिक फर्महरूको दर्ता तथा नवीकरण कार्यलाई गति दिइनेछ ।
- सार्वजनिक निजी साभेदारी (PPP Model) नीतिको अबलम्बन गर्दै निजी क्षेत्रसँगको सहकार्यमा गर्न सकिने दीर्घकालीन योजनाहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- घरेलु तथा साना उद्योग विकास समितिसँगको समन्वयमा कृषि तथा जडीबुटी, वनजन्य घरेलु उद्योग स्थापनामा जोड दिदै उत्पादित बस्तुहरूको बजारीकरणका लागि प्रोत्साहन गर्ने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- खानी, कसर र वासिङ आदि उद्योगलाई अनिवार्य यस गाउँपालिकामा दर्ता तथा नवीकरण गरी अनुगमन तथा नियमनमार्फत व्यवस्थित गरिदै लगिनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा चुनढुङ्गा लगायत अन्य खानीहरू भएकाले खानीजन्य उद्योगहरू स्थापना तथा सञ्चालनको लागि सहजीकरण गरिनेछ ।
- गरिवी न्यूनीकरण तथा निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमहरू यस गाउँपालिकाको सातै वडामा सञ्चालन गरिने छ ।

(ख.३) पर्यटन

“बागमती गाउँपालिकाको भावना : पर्यटक हाम्रो पाहुना”

- सातकन्य/तीनपाने राडार क्षेत्र पर्यटन विकासको लागि गुरु योजना निर्माण गरिएको छ र गुरु योजना अनुरूप व्यवस्थित र वैज्ञानिक रूपले पर्यटन क्षेत्रको विकास गरिँदै लगिने नीति अबलम्बन गरिएको छ । यस क्षेत्रमा पिकनिक स्पोर्ट, पार्क तथा पदमार्ग, मठ मन्दिर, बुद्ध विहार/माने र भ्यू प्वाइन्ट, अतिथि आवास गृह तथा सेमिनार हल भवनको आदिको निर्माण कार्य गर्दै सौन्दर्यकरणको थप आयोजना तथा कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको अन्य पर्यटकीय क्षेत्रहरु गिम्दी चमेरे गुफा, माभ्रखण्ड बुद्ध विहार तथा रुद्रेश्वर महादेव आदि क्षेत्र पर्यटकीय क्षेत्रहरुको खोज तथा पहिचान कार्य अगाडि बढाइ पर्यटकीय क्षेत्रको प्रवर्द्धन गरिनेछ । यी क्षेत्रहरुमा पर्यटकहरुलाई आवतजावतको लागि पदमार्ग निर्माण कार्य शुरु गरिनेछ ।
- वडा नं.४ स्थित कालेश्वर र बुढीदेवी मन्दिरको धार्मिक रूपले महत्व देखिएकोले उक्त मन्दिरसम्म पर्यटकहरुलाई पुऱ्याउनका लागि यस क्षेत्रको विकास गरिँदै लगिनेछ ।
- प्राकृतिक, धार्मिक, सांस्कृतिक तथा ऐतिहासिक महत्व बोकेका पर्यटकीय क्षेत्रहरुको खोज तथा अनुसन्धान कार्यलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- पर्यटकलाई पाहुनाको रूपमा स्वागत र सम्मानसाथ सत्कार गरिने आवास र गाँसको लागि यस गाउँपालिकाको वडा नं ७ स्थित मगर गाउँ होमस्टे र माभ्रखण्डस्थित होमस्टेलाई थप व्यवस्थित गरिँदै लगिने छ । साथै अन्य ठाउँमा पनि होम स्टे सञ्चालनका सम्भावनाका ठाउँहरुको अध्ययन गरि होम स्टेको प्रवर्द्धन गरिँदै लगिनेछ ।
- यस गाउँपालिकामा भएको पर्यटन क्षेत्रको विकास तथा प्रवर्द्धन गर्नको लागि पर्यटन पूर्वाधार विकासमा पनि जोड दिइने नीति लिइनेछ ।

(ख.४) सहकारी

“आर्थिक तथा सामाजिक विकासको लागि सहकारीमा केन्द्रित हौं ।”

- स्थानीय स्तरमा छरिएर रहेको स-साना पूँजीहरु संकलन गरी पूँजी निर्माणमा लाग्नको लागि सहकारीहरुको स्थापना, सञ्चालनमा गाउँपालिकाबाट आवश्यक सहयोग गरिँदै लगिने छ ।
- गाउँपालिका भित्र रहेका सहकारी तथा वित्तीय क्षेत्रहरुसँग सहकार्य गरी उत्पादनमूलक, रोजगारीमूलक तथा आयमूलक कार्यक्रममा लगानीमैत्री वातावरण सिर्जना गरिनेछ ।

- कृषि सहकारी माध्यमबाट उत्पादन र उत्पादकत्वमा वृद्धि गरिनेछ साथै विचौलीहरुको कारोबारलाई नियन्त्रण गरी उत्पादन गर्ने कृषकहरुलाई नै उचित मूल्य पाउने गरी बिक्री वितरणमा सहजीकरण गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र रहेका सहकारी तथा वित्तीय संस्थाहरुको अनुगमन तथा नियमन गरी संख्यात्मक भन्दा गुणात्मक सेवामा केन्द्रित गरी एकिकरण गर्ने नीति तय गरिनेछ ।
- गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सञ्चालन भएका सबै विषयगत सहकारी संघ संस्थाहरूसँग समन्वय गरी उनीहरुलाई लक्षित वर्गका लागि सीप विकास तथा उद्यमशीलता विकास सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्दै गरिवी र बेरोजगारी हटाउने कार्य गर्ने तर्फ अभिप्रेरित गरिनेछ ।

(ख.५) वित्तीय क्षेत्र

- यस गाउँपालिकामा नेपाल राष्ट्र बैंकद्वारा इजाजत प्राप्त क वर्गको कुमारी बैंक यस गाउँपालिकाको वडा नं ३ छपेलीमा र वडा नं. ७ गिम्दी तथा घुसेलमा यस बैंकको एक्स्टेन्सन काउन्टर स्थापना भइ सञ्चालनमा आएको छ । यस बैंकमार्फत सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण कार्यक्रमलाई गाउँ गाउँमा पुऱ्याई सरल र सहज बनाइनेछ । साथै सबै वडाहरुमा एक्स्टेन्सन काउन्टर स्थापना गर्न सम्बन्धित निकायमा पहल गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाभित्र अन्य बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु स्थापना र सञ्चालनको लागि पहल गरिने छ ।

(ग) वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

(ग.१) वन तथा भू - संरक्षण

- वन क्षेत्रको व्यवस्थापनलाई वैज्ञानिक बनाउनको लागि सरकारी, निजी, धार्मिक, कबुलियत तथा सामुदायिक वनलाई व्यवस्थित गरिँदै लगिने छ ।
- सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरूसँग छलफल तथा अन्तर्क्रियाको माध्यमबाट वार्षिक कार्य योजना निर्माणको लागि यस गाउँपालिका तथा वडा कार्यालयबाट सहयोग पुऱ्याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वन ऐन तथा नियमावली २०७६ अनुसार गाउँपालिकाले सामुदायिक वन लगायत अन्य वनका उपभोक्ता समितिहरूसँग समन्वय गरी वनसँग सम्बन्धित कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्रका वनलाई संरक्षण गरी खाली ठाउँहरुमा वृक्षारोपण कार्य अगाडि बढाइनेछ । सातकन्य राडर क्षेत्रमा लाली गुराँस वृक्षारोपण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- बागमती नदीमा वस्ती संरक्षणका लागि नदी तटबन्ध आयोजना सञ्चालन गर्न प्रदेश सरकार र संघीय सरकारसँग समन्वय गरिनेछ ।

- पहिरो गएको स्थान तथा पहिरोको जोखिम रहेको स्थानमा आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरी क्षति कम गर्न सडक किनारमा बाँस, अम्रिसो, अन्य प्रजातिको रुख विरुवा रोपन गरी वायो इन्जिनियरिङको विकास गरिदै लगिनेछ ।

(ग. २) जलाधार संरक्षण

- यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र भएका नदी, झरना, ताल वा अन्य स-साना पानीका मुहानहरूको संरक्षण गरिनेछ ।
- खानेपानी मुहान संरक्षणका लागि यस गाउँपालिकाबाट जारी भएको खानेपानी मुहान संरक्षण सम्बन्धी कार्यविधिको व्यवस्था अनुसार मुहान संरक्षणका कार्यकलाप सञ्चालन गरिनेछ ।
- वृक्षरोपण र तारवार गरी गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका जलाधार संरक्षण गर्ने आवश्यक योजना संचालन गरिनेछ ।

(ग. ३) वातावरण संरक्षण र जलवायु परिवर्तन

- जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकूलनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्दै जैविक विविधताको संरक्षण गरिनेछ ।
- क्रमिक रूपमा बढ्दै गएको जलवायु परिवर्तन प्रति गाउँबासीलाई सचेत गराउँदै हरियालीपनको विकास गरी जलवायुको प्रतिकूल परिवर्तनलाई न्यूनीकरण गर्दै लगिनेछ ।
- सरोकारवालाहरूसँगको समन्वयमा जलवायु परिवर्तनको प्रभावबाट पर्ने असरहरूबाट बच्ने उपायका सम्बन्धमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

(ग. ४) फोहोरमैला तथा ढल व्यवस्थापन

- माल्टा, प्युटार, आश्राङ, गिम्दी सहरीकरण हुँदै गरेका ठाउँहरूमा ढल निकासको व्यवस्थापन गरिदै लगिने छ ।
- गाउँपालिकाभित्रका बजारउन्मुख क्षेत्रमा घरघरबाट उत्सर्जन हुने फोहोरलाई गल्ने र नगल्ने गरी दुई भागमा विभाजन गरी गल्ने फोहोरबाट कम्पोष्ट मल तयार गर्ने र नगल्ने फोहोरलाई पुनः प्रयोग गर्ने प्रविधिलाई प्रोत्साहन गरिने नीति अबलम्बन गरिनेछ ।
- प्लाष्टिकजन्य वस्तु वातावरणीय दृष्टिकोणले हानिकारक हुन् भन्ने कुरा गाउँवासीहरूमा चेतना अभिवृद्धि गराउँदै यसको विकल्पको खोजी गरी प्रयोग गर्न प्रोत्साहित गरिने छ ।
- यस गाउँपालिकाको माध्यमिक विद्यालय, सहरीकरण भएका ठाउँहरू र पर्यटकीय राडार क्षेत्रमा फोहोरमैला विसर्जनका लागि सिमेन्टेड रिडको व्यवस्थापन गरिनेछ ।

(ग.५) जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण

- खोला नालाबाट उत्पन्न हुने तथा पहिरो र भू-क्षयबाट हुने प्रकोप नियन्त्रण गर्न खोलामा तटबन्द निर्माण गरी रोकथाम गरिनुका साथै जलउत्पन्न प्रकोप नियन्त्रण कार्यालयसँगको सहकार्य एवं समन्वयमा नियन्त्रणका आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- प्युटार बस्ती संरक्षण, पाखोला नदी नियन्त्रण, सिस्नेखोला पहिरो नियन्त्रण, घुसेल बस्ती संरक्षण, लुकुनी नदी नियन्त्रण, तिम्सिना टोल पहिरो नियन्त्रणका लागि प्रदेश सरकारसँग समन्वय बढाइनेछ ।

(ग.६) विपद व्यवस्थापन बारुण नियन्त्रण सञ्चालन

- यस गाउँपालिकाले गाउँपालिकाको विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना निर्माण गरिसकेकोले सो योजना अनुसार कार्यान्वयनमा जोड दिइनेछ ।
- कोभिड १९ को संक्रमण नियन्त्रण, रोकथाम, उपचार गरी नागरिकहरूलाई सहज बनाउन गाउँपालिका प्रतिबद्ध रहेको छ साथै यसै वर्षमा सबै नागरिकहरूलाई कोभिड १९ विरुद्धको खोप लगाइनेछ । यस गाउँपालिकामा कोभिड १९ को संक्रमण पुनः फैलिएमा नियन्त्रण, रोकथाम, उपचार गरी नागरिकहरूलाई सहज बनाउन गाउँपालिका प्रतिबद्ध रहेको छ ।
- सम्भावित विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि गाउँपालिकाका सबै वडामा प्राकृतिक प्रकोप सम्बन्धमा जनचेतना कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- नेपाल रेडक्रस सोसाइटी लगायत अन्य सरोकारवाला निकायहरूसँगको सहकार्यमा विपद व्यवस्थापन कार्ययोजना तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

(घ) पूर्वाधार क्षेत्र

“मानवीय र भौतिक पूर्वाधार : समुन्नति र दिगो विकासको आधार”

(घ.१) स्थानीय सडक, पुल तथा भोलुङ्गे पुल

- गाउँपालिका सडक गुरु योजना (RMTMP) निर्माण गरेर सडकहरूको बर्गीकरण गरी व्यवस्थित रूपमा विकास गरिँदै लगिने छ ।
- सडक गुरु योजनाको मापदण्ड अनुसार सडकहरूको निर्माण र स्तरोन्नति गरिने छ ।
- सबै गाउँहरूमा कृषि तथा ग्रामीण सडक सञ्जाल विस्तार गरी सबै नागरिकहरूलाई यातायातको सुविधा पुऱ्याइनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको आवश्यक स्थानहरूमा भोलुङ्गे तथा ट्रष्ट पुल निर्माण कार्य सञ्चालन गरिनेछ ।

- यस आ.व.मा नै प्रदेश सरकारसँग समन्वय गरी बागमती पुल प्युटारमा सञ्चालन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाले नाममा भएको १ थान ब्याकहु लोडर सडक बाटोको स्तरोन्नति, सडक मर्मतसम्भार कार्य गर्नका लागि प्रयोग गरिने छ ।
- पूर्वाधार निर्माण कार्यलाई अपाङ्गमैत्री, वातावरणमैत्री तथा बालमैत्री बनाइने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिकाभित्र सुरक्षित र मर्यादित यात्राका लागि सडक सुशासन कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ।

(घ.२) सिंचाई

- सम्भावित नयाँ सिंचाई आयोजनाहरू निर्माण गरी थप जग्गामा सिंचाई सुविधा पुऱ्याई कृषि उत्पादनमा बृद्धि गर्दै जाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको वडा नं २,४,६ र ७ मा बागमती नदीबाट लिफ्टड सिंचाई आयोजना सञ्चालन गर्नको लागि संघीय सरकार प्रदेश सरकार र गैर सरकारी संघ संस्थाहरूसँग समन्वय गरिनेछ । प्युटार गणेश ढुङ्गा सिंचाई, प्युटार लिफ्टड सिंचाई, माल्टा लिफ्टड सिंचाई, महाकाल खोल्सा सिंचाई जस्ता आदि सिंचाई आयोजनाहरू यो वर्षमा नै सञ्चालन सम्पन्न गरिनेछ ।

(घ.३) भवन तथा शहरी विकास

- यस गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवनको निर्माण कार्य यो आ.व.२०७९/८० मा नै सम्पन्न गरी सुविधासम्पन्न भवन सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको वडा नं ४ थाङसिङटारमा १० शैयाको अस्पताल भवन निर्माण कार्य यो वर्ष नै शुरु गरिनेछ ।
- सांस्कृतिक तथा धार्मिक सामुदायिक भवन अन्तर्गत निर्माणाधिन गुम्बा, मगर संग्राहलय आदि भवन निर्माण कार्य सम्पन्न गरी सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- भवन निर्माण गर्दा भवन निर्माण आचार संहिता २०७२, र यस गाउँपालिकाको भवन निर्माण मापदण्ड, वस्ती विकास, सहरी योजना तथा भवन निर्माण मापदण्डको आधारमा भवन निर्माण कार्य गरिने छ ।
- JICA को सहयोग सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागद्वारा सञ्चालन हुने भवन निर्माण मापदण्ड तथा भवन निर्माण संहितालाई पूर्ण रुपमा अनुशरण गरी पाइलोटिङको रुपमा कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- राष्ट्रिय भू-उपयोग नीति तथा भवन निर्माण आचार संहिता अनुसार आवास निर्माण गरी व्यवस्थित गाउँ निर्माण गरिनेछ । स्वच्छ वातावरणलाई ध्यानमा राख्दै भवन निर्माणको नक्सा पास गर्दा एक घर कम्तिमा दुई बृक्षारोपणलाई अनिवार्य गर्ने अभियानका रुपमा भवन मापदण्ड निर्माण गरी लागू गरिनेछ ।

- भूमि समस्या समाधान आयोगसँग समन्वय गरी सुकुम्बासी तथा अव्यवस्थित बसोबास अन्तर्गत पर्ने नागरिकहरुलाई लगत संकलन गरी जग्गा धनी प्रमाण पूर्जा प्रदान गर्ने कार्यलाई सहजीकरण गरिनेछ ।
- व्यवस्थित बजारीकरणका लागि बजारी विकास तथा आवास विकास सम्बन्धी मापदण्डलाई आवश्यकता अनुसार सुधार एवं परिमार्जन गरी प्रयोग गरिनेछ ।

(घ. ४) उर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत (वैकल्पिक उर्जा समेत)

“उज्यालो देखी अध्यारो आफैँ भादगछ”

- ग्रामीण विद्युतीकरण अन्तर्गत विद्युतको पहुँच नपुगेको गाउँहरुमा विद्युतीकरणको कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- गाउँबासीलाई सौर्य उर्जा उत्पादनलाई प्रोत्साहन गरी उज्यालो गाउँपालिका अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- सहरीकरण बढ्दै गरेको ठाउँहरुमा स्ट्रिट लाइटको व्यवस्था गरिदै लगिनेछ ।
- वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धन केन्द्रसँगको समन्वयमा धुँवारहित चुलो निर्माणलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धनबाट खानेपानी र सिंचाईको पहल गरिनेछ ।

(घ. ३) संचार

- नेपाल टेलिकमसँगको सहकार्यमा ग्रामीण क्षेत्रका सबै स्थानमा टेलिफोन र गुणस्तरीय इन्टरनेट सेवाको सुनिश्चिता गर्न पहल गरिनेछ ।
- यो वर्ष देखि नै सरकारी कार्यालय एवम् विद्यालयहरुमा इन्टरनेटको व्यवस्था गरिने छ ।
- यस गाउँपालिकाको सबै वडा कार्यालयहरुमा इन्टरनेटको व्यवस्था गरी विद्युतीय शासनको नीति अवलम्बन गरिदै लगिनेछ ।

(ङ) संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

“जनमुखी प्रशासन : प्रभावकारी सेवा र सुशासन”

(ङ१) सार्वजनिक सेवा

- यस गाउँपालिका तथा मातहतका सरकारी कार्यालयहरुबाट प्रदान गरिने सेवालाई प्रभावकारी तथा गुणस्तरीय बनाउँदै नागरिकहरुलाई केन्द्रविन्दुमा राखी नागरिक सन्तुष्टि हुने गरी सेवा प्रवाह गरिनेछ ।

- कर्मचारीहरूको कार्य सम्पादन मूल्याङ्कन र कार्य क्षमता मूल्याङ्कनका आधारमा पुरस्कार र दण्ड गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाका वडा कार्यालयमा स्थापना भएका मेलमिलाप केन्द्र उपाध्यक्ष कार्यक्रमबाट व्यवस्थित गरिदै लगिनेछ ।
- कार्यरत कर्मचारीहरूको वृत्ति विकासका लागि ठोस नीति तर्जुमा गरिनेछ । साथै कर्मचारीहरूको उच्च मनोबल बढाई सेवामा समर्पित रहनको लागि निजामती तथा अन्य कर्मचारीहरूलाई कार्यसम्पादनको आधारमा प्रोत्साहन भत्ताको व्यवस्था गरिने छ ।

(ड. २) सूचना प्रविधि तथा विद्युतीय शासन

- यस गाउँपालिकालाई डिजिटल गाउँपालिकाको रूपमा रूपान्तरण गरिदै लगिनेछ ।
- विद्युतीय शासन प्रणाली माध्यमबाट सेवा प्रवाहलाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाइने छ ।
- सूचनाको संकलन, संग्रह, अभिलेखीकरण तथा प्रकाशन कार्यलाई प्राथमिकता दिई सूचना प्रकाशनको लागि गाउँपालिकाको नाममा वेबसाइट, ई मेल, फेसबुक पेज तथा ऐपको पूर्ण रूपमा प्रयोग गरिने छ ।
- गाउँपालिकाका प्रत्येक वडा र गाउँ कार्यपालिकाभित्रका सबै शाखाहरूलाई विद्युतीय तथा सूचना मैत्री बनाइ सबै अभिलेखहरूलाई कम्प्युटरकृत गरी सुरक्षित गर्न पहल गरिनेछ ।
- सूचना र प्रविधिको माध्यमबाट गाउँपालिकामा सेवाग्राहीको गुनासो सम्बोधन गरिने परिपार्टीको विकास गरिनेछ । यसका लागि गुनासो सुन्ने इकाई स्थापना गरिनेछ ।

(ड. ३) पञ्जिकरण

- वडा कार्यालय मार्फत अनलाईन व्यक्तिगत घटना दर्ता प्रक्रिया र सामाजिक सुरक्षा भत्ता पाउने व्यक्तिहरूको अद्यावधिक विवरण कम्प्युटरकृत गरिदै लगिने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- पञ्जिकरणका कामहरू अनलाईन विधिबाट गरिदै आएकोमा यस कार्यलाई थप व्यवस्थित बनाउँदै लगिनेछ ।
- सामाजिक सुरक्षा भत्ताको बैंकमार्फत खाता खोली व्यवस्थित गरिदै लगिने छ ।

(ड. ४) स्थानीय तथ्याङ्क संकलन र अभिलेख व्यवस्थापन

- गाउँपालिकाको समग्र सूचना एपमार्फत संकलन गरी डिजिटाइज्ड गरी गाउँ पार्श्वचित्र बनाइएको र यसको अद्यावधिक गर्दै लगिनेछ ।
- डिजिटाइज्ड गरेको समग्र सूचना तथा तथ्याङ्कको आधारमा विश्लेषण गरी अन्य विषयको अध्ययन तथा योजना बनाई विकासात्मक कार्यलाई अगाडि बढाइने छ ।

- गाउँपालिकाभित्र रहेका ऐतिहासिक, धार्मिक र पर्यटकीय क्षेत्रका बारेमा तथ्याङ्क संकलन गरी अभिलेख राखिनेछ ।

(ड. ५) सुशासन प्रवर्द्धन

- नागरिकलाई सार्वजनिक रूपमा प्रदान गरिने वस्तु तथा सेवाहरु छिटो, छरितो सरल र न्यायिक रूपमा उपलब्ध गराई असल शासनको अनुभूति दिलाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- नेतृत्व विकास तथा क्षमता विकासका लागि जनप्रतिनिधि र कर्मचारीहरुलाई समयसापेक्ष अनुसार तालिमको व्यवस्था गरिनेछ ।
- जनसहभागिता, पारदर्शिता, उत्तरदायित्व, विधिको शासन जस्ता सुशासन पद्धतिको माध्यमबाट सुशासनको प्रवर्द्धन गरिदै लगिने छ ।
- सूचनाको हक सम्बन्धी कानून बमोजिम सेवाग्राहीले मागेका विवरणहरु नियमसंगत रूपले उपलब्ध गराइनेछ ।
- गाउँपालिकाबाट संचालित योजना तथा कार्यक्रमहरुको सार्वजनिक परीक्षण, सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षणका कार्यहरु नियमित रूपमा गरिनेछ ।

(ड. ६) सुरक्षा व्यवस्थान

- यस गाउँपालिकामा आवश्यकता अनुसार नगर प्रहरी व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- नागरिक र प्रहरीबीचको समन्वयबाट नै शान्ति सुरक्षा र अमनचयन तथा सुव्यवस्था कायम गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- यस गाउँपालिकास्थित प्रहरी चौकीहरूसँग समन्वय, सहकार्य गरी यस गाउँपालिकामा शान्ति सुरक्षा तथा अमनचयन कायम गरिनेछ ।

धन्यवाद ।

विर बहादुर लोप्चन

अध्यक्ष

बागमती गाउँपालिका